0
0-55

OARE DE CE...?

Șerpii năpârlesc

și alte întrebări despre reptile

De ce au șerpii dinți și colți?

Care animal seamănă cu un submarin?

Teora

OARE DE CE...?

Șerpii năpârlesc

și alte întrebări despre reptile

Amanda O'Neill

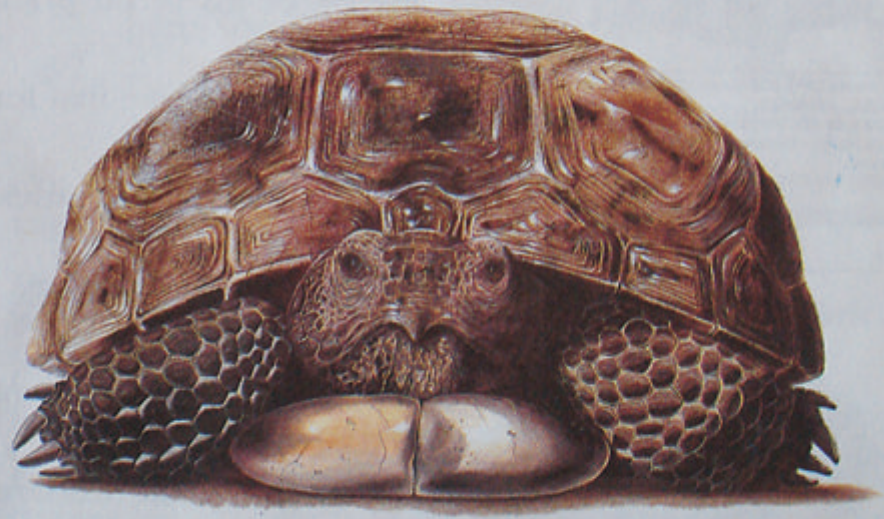

Teora

Titlul original: **I Wonder Why Snakes Shed Their Skin** *and Other Questions About Reptiles*

Copyright © 2004 Teora
Toate drepturile asupra versiunii în limba română aparțin Editurii Teora. Reproducerea integrală sau parțială a textului sau a ilustrațiilor din această carte este interzisă fără acordul prealabil scris al Editurii Teora.

Copyright © Kingfisher Publications Plc 1996
All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted by any means, electronic, mechanical, photocopying or otherwise, without the prior permission of the publisher.
Published by arrangement with Kingfisher Publications Plc

Teora
Calea Moșilor nr. 211, sector 2, București, Romania
fax: 021/210.38.28
e-mail: office@teora.ro
www.teora.ro

Teora – Cartea prin poștă
CP 79-30, cod 72450 București, Romania
tel: 021/252.14.31
e-mail: cpp@teora.ro

Traducere: Viorica Horga
Tehnoredactare: Techno Media
Director Editorial: Diana Rotaru

Președinte: Teodor Răducanu

NOT 6388 CC OARE DE CE, SERPII
ISBN 973-20-0921-7

Printed in Romania

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
O'NEILL, AMANDA
Oare de ce... Șerpii năpârlesc / Amanda O'Neill ; trad. de Viorica Horga – București : Teora, 2003
Index
ISBN 973-20-0921-7

I. Horga, Viorica (trad.)
087.5

126355

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ G.T.KIRILEANU NEAMȚ

Cuprins

4 Ce animale sunt reptile?

4 Broaștele și tritonii sunt tot reptile?

6 Care este cea mai mare reptilă?

7 Care reptile trăiesc cel mai mult?

7 Care este cel mai mare șarpe?

8 Au șerpii o comportare frumoasă la masă?

9 De ce au șerpii dinți și colți?

9 De ce au șerpii privirea fixă?

10 Limba cui este mai lungă decât coada?

10 De ce își pierd șopârlele coada?

11 De ce își ling șopârlele gecko ochii?

11 Mai există încă dragoni pe Pământ?

12 Ce reptilă este o fortăreață vie?

12 Broaștele țestoase au dinți?

13 Care broască țestoasă respiră printr-un tub?

14 Ce animal seamănă cu un submarin?

15 Ce-l face pe un crocodil să zâmbească?

15 De ce crocodilii mănâncă împreună?

16 Cum se grăbesc șopârlele?

16 Cum se mișcă șerpii fără să aibă picioare?

17 Cum înoată crocodilii fără să aibă aripioare?

18 Care șopârlă privește în amândouă părțile deodată?

18 De ce își flutură șerpii limba?

19 Cui îi folosește o gaură în cap?

20 De ce se deghizează unele reptile?

22 Ce reptilă are un guler înfricoșător?

22 Care broască țestoasă împrăștie un miros urât?

23 De ce unii șerpi se prefac morți?

24 Ce broască țestoasă pescuiește cu limba?

24 Cui îi place mâncarea cu țepi?

25 Care șarpe are o îmbrățișare mortală?

26 Care reptilă rămâne în ou?

26 Care reptilă depune cele mai multe ouă?

27 Care reptilă este cea mai grijulie mamă?

28 Pielea reptilelor seamănă cu a noastră?

29 De ce își leapădă șerpii pielea?

29 De ce au unele șopârle coarne și țepi?

30 De ce au reptilele nevoie de ajutorul nostru?

32 Index

Ce animale sunt reptile?

Șerpii, șopârlele, crocodilii și broaștele țestoase fac parte din aceeași grupă de animale – a reptilelor. Toate reptilele au un schelet osos și o piele solzoasă. Majoritatea își depun pe pământ ouăle, din care ies pui. Dar sunt și reptile care nasc pui vii.

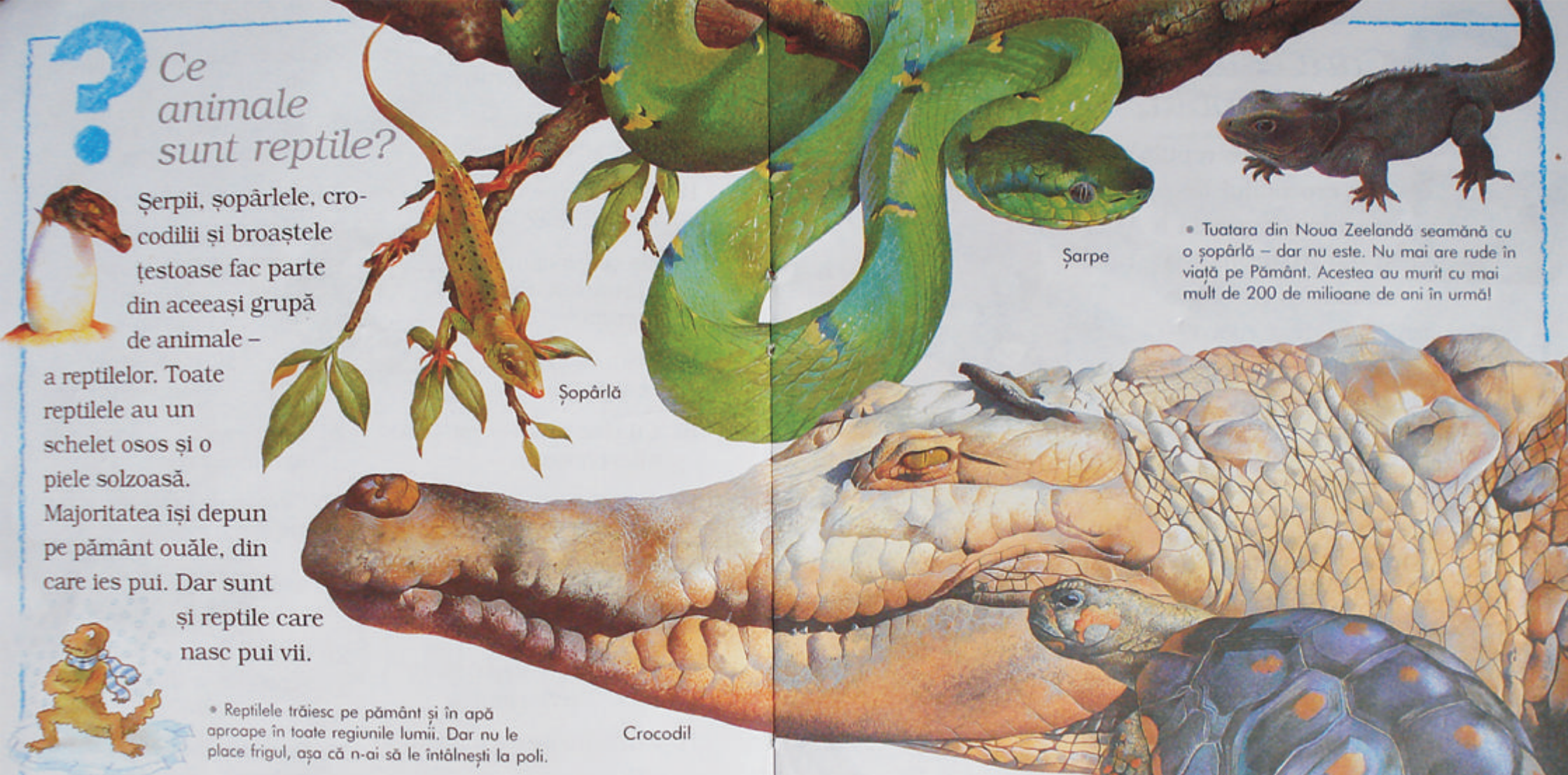

Șopârlă

Șarpe

• Tuatara din Noua Zeelandă seamănă cu o șopârlă – dar nu este. Nu mai are rude în viață pe Pământ. Acestea au murit cu mai mult de 200 de milioane de ani în urmă!

Crocodil

• Reptilele trăiesc pe pământ și în apă aproape în toate regiunile lumii. Dar nu le place frigul, așa că n-ai să le întâlnești la poli.

Broască țestoasă de uscat

• Reptilele au sângele rece, ceea ce înseamnă că temperatura corpului lor se modifică în funcție de temperatura de afară. Pentru a deveni active, ele trebuie să se încălzească la soare. Dacă li se face prea cald, se mută la umbră.

Broaștele și tritonii sunt tot reptile?

Broaștele și tritonii nu sunt reptile. Nu au solzi, iar pielea lor este foarte subțire. Își depun ouăle în apă și puii ies din ouă sub formă de mormoloci. Puii reptilelor arată exact ca părinții lor, doar că sunt mai mici.

Care este cea mai mare reptilă?

Cea mai mare reptilă din lume este crocodilul de apă sărată din zona tropicală a Asiei și din Australia. Acest animal uriaș poate depăși lungimea de 7 metri – cât o poartă de fotbal.

• Reptila cea mai rapidă este o șopârlă din America de Nord care se numește șopârla alergătoare vărgată. Aceasta ar putea să te întreacă ușor într-o competiție – pe distanțe scurte poate atinge viteza de 29 de kilometri pe oră!

• Reptilele cele mai impresionante au murit acum mai mult de 65 de milioane de ani. Erau dinozaurii, strămoșii preistorici ai reptilelor din zilele noastre.

Care reptile trăiesc cel mai mult?

Broaștele țestoase pot trăi foarte mult. Cea mai bătrână despre care știm a trăit 152 de ani! Dar s-ar putea să nu fie acesta recordul – în sălbăticie ar putea exista și broaște țestoase mai bătrâne.

• Reptila cea mai mică este o șopârlă gecko mărunțică din Indiile de Vest. Ea are de la nas până la coadă 3,5 centimetri și ar încăpea într-o cutie de chibrituri, rămânând și loc.

Care este cel mai mare șarpe?

Șarpele cel mai mare este anaconda din America de Sud, care ajunge până la 10 metri lungime – adică este la fel de lung ca un autobuz. Pitonul-zebrat este un alt monstru, dar deși este cât anaconda de lung, nu este tot atât de greu.

Au șerpii o comportare frumoasă la masă?

Șerpii nu sunt politicoși la masă. Nu-și mestecă mâncarea, ci o înghit întreagă! Cu gura larg deschisă, își apucă hrana, apoi o înghit cu totul. Fălcile și corpul șerpilor sunt atât de elastice, încât pot să mănânce și lucruri care sunt mai groase decât ei.

• Șerpii sunt în general singuratici, dar în lunile reci de iarnă sute de șerpi cu clopoței dorm strânși unul lângă altul sub pământ.

• Șerpii se pot îndoi și încolăci deoarece coloana lor vertebrală e formată din sute de oase mici, legate unul de altul ca un lanț.

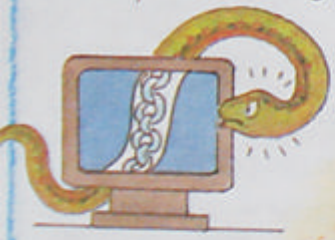

• O cobră care atacă își înalță capul și își lățește pielea de sub cap, alcătuindu-și o glugă înfricoșătoare.

De ce au șerpii dinți și colți?

Pe lângă dinții cu care își apucă prada, șerpii otrăvitori au și o pereche de colți. Își folosesc acești dinți lungi pentru a-i înfige în pradă și a injecta veninul, care țâșnește prin orificiile din vârf.

• Viperele au colți foarte lungi care se pliază într-o poziție orizontală atunci când nu sunt folosiți. Tocmai bine – altfel n-ar mai putea să-și închidă gura!

De ce au șerpii privirea fixă?

Șerpii privesc fix pentru că nu pot clipi. Și nu pot clipi pentru că nu au pleoape. Fiecare ochi este acoperit cu un solz transparent care îl protejează. De fiecare dată când își leapădă pielea, șerpii capătă solzi nou-nouți.

Limba cui este mai lungă decât coada?

Limba cu vârful lipicios a cameleonului e mai lungă nu numai decât coada lui, ci chiar decât întregul corp! Șopârla și-o azvârle înainte cât ai clipi și o trage înapoi împreună cu prada.

De ce își pierd șopârlele coada?

Șopârlele pot să-și desprindă brusc coada atunci când sunt atacate. Coada lăsată în urmă se zvârcolește, derutând inamicul și dându-i șopârlei timp să scape. În câteva săptămâni îi crește altă coadă.

De ce își ling șopârlele gecko ochii?

Șopârlele au în general pleoape cu care își curăță ochii, dar gecko nu are. La fel ca șerpii, ea are un solz deasupra fiecărui ochi. Pentru a-și păstra ochii umezi și foarte curați, gecko îi linge, folosindu-și limba lungă ca pe o batistă mereu la îndemână.

• Majoritatea șopârlelor sunt animale de uscat. Iguana marină din Insulele Galapagos este singura șopârlă care trăiește și în apă.

Mai există încă dragoni pe Pământ?

Deși nu are aripi și nu scuipă foc, dragonul din Komodo este o apariție cu adevărat impresionantă. Este cea mai mare șopârlă din lume – mai lungă decât o mașină și mai grea decât doi boxeri. Când oamenii au văzut-o pentru prima dată, cam cu 100 de ani în urmă, au crezut că privesc un dragon!

Ce reptilă este o fortăreață vie?

Să trăiești într-o carapace e, într-un fel, ca și cum ai trăi într-o fortăreață. La primul semn de pericol, o broască țestoasă se retrage între pereții groși ai carapacei, blocând „ușile" cu picioarele și ghearele. E bine protejată de atacuri, și de asemenea de căldură și de frig.

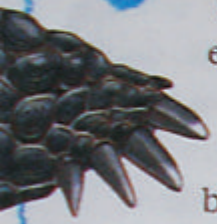

• O broască țestoasă nu-și „parchează" niciodată carapacea într-un loc, ca să plece apoi fără ea. Plăcile cornoase ale carapacei sunt îmbinate cu scheletul de dedesubt.

• Există broaște țestoase care trăiesc pe uscat. În mări și oceane trăiesc broaștele țestoase marine, care se deplasează cu ajutorul unor înotătoare. Broaștele țestoase de apă dulce, care sunt mai mici, trăiesc în râuri și lacuri.

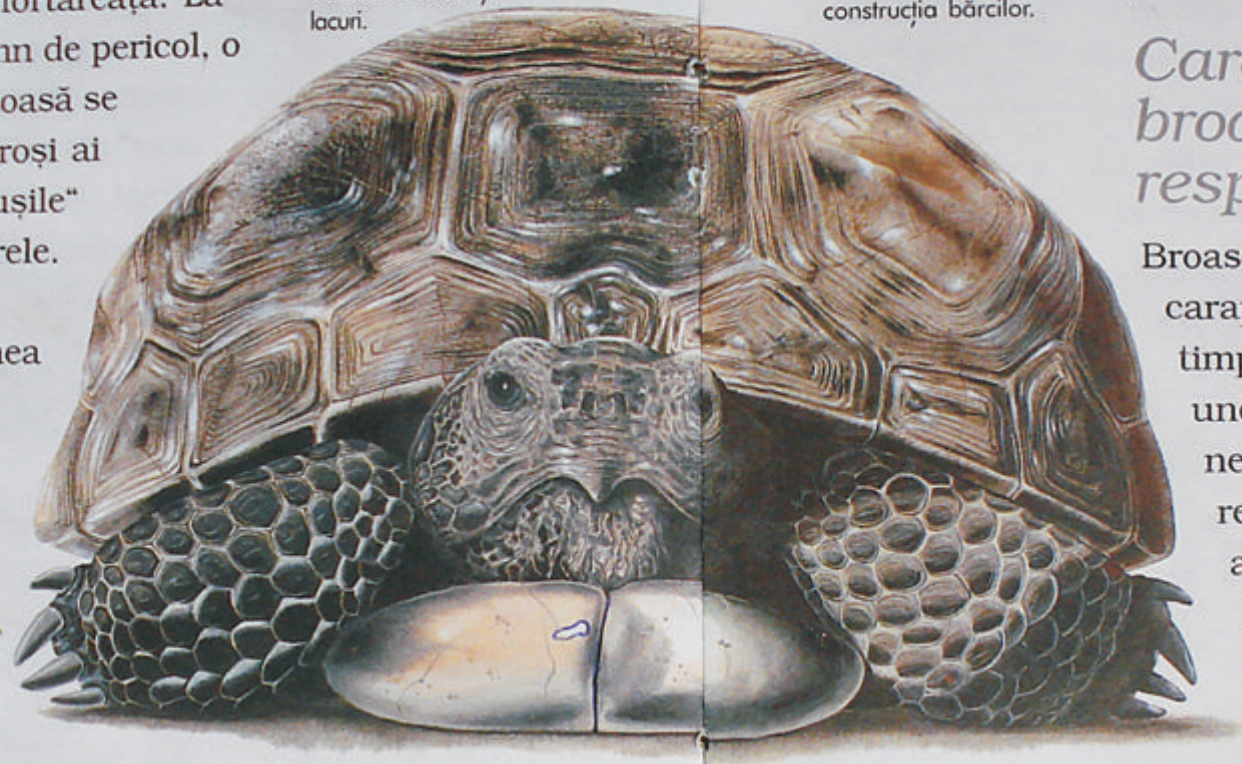

• Carapacea spartă a unei broaște țestoase se vindecă încet. Un medic veterinar o poate ajuta, acoperind-o cu fibră de sticlă, un material ușor, care se folosește la construcția bărcilor.

Care broască țestoasă respiră printr-un tub?

Broasca țestoasă spinoasă cu carapacea moale își petrece timpul în general în apa râurilor, unde își depune și ouăle. Nu are nevoie să iasă la suprafață ca să respire. Își scoate afară doar nasul lung ca un tub și ia o înghițitură de aer.

Broaștele țestoase au dinți?

Broaștele țestoase nu au dinți, dar mușcă destul de bine cu ciocurile lor cornoase. Broaștele țestoase-aligator, mai ales, sunt deosebit de feroce. O singură mușcătură te poate lăsa fără degete!

• Broaștele țestoase înotau în oceane acum mai mult de 200 de milioane de ani, înainte de apariția celorlalte reptile de azi.

• Carapacea unei broaște țestoase de uscat o ferește de majoritatea dușmanilor, dar vulturii au rezolvat problema. Ei dau drumul bietelor animale de la mare înălțime și astfel le sparg carapacea.

Ce animal seamănă cu un submarin?

Aligatorul se cufundă atât de adânc în apă, încât e ascuns ca un submarin. Ochii, urechile și nările sunt toate pe partea de sus a capului, așa că poate să vadă, să audă și să miroase chiar și atunci când are cea mai mare parte a corpului sub apă. Celelalte animale nici măcar nu știu că e acolo – până când le înșfacă!

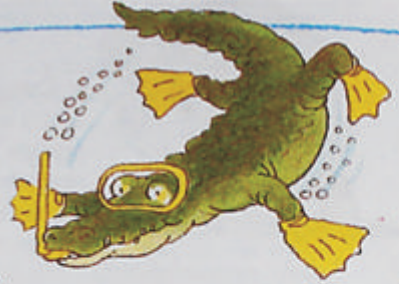

• Crocodilii sunt absolut „impermeabili". Când se scufundă, niște clape speciale le închid perfect urechile, gâtul și nările, iar un al doilea rând de pleoape acționează ca niște ochelari subacvatici.

Ce-l face pe un crocodil să zâmbească?

Un crocodil nu zâmbește niciodată. Atunci când pare să zâmbească, de fapt gâfâie, pentru a elimina prin gură căldura corpului și a se putea răcori.

• Știai că și crocodilii merg la dentist? Ei își deschid gura și lasă nagâții să le sară înăuntru. Păsărelele scot resturile de mâncare și micile insecte pe care le găsesc acolo.

Aligator

• .E ușor să deosebești un aligator de un crocodil. Dacă nici un dinte de pe maxilarul de jos nu iese în afara gurii, este un aligator. Dacă dintele al patrulea de jos iese în afară, este un crocodil.

Gavial

• Gavialii fac parte din aceeași familie cu crocodilii și aligatorii.

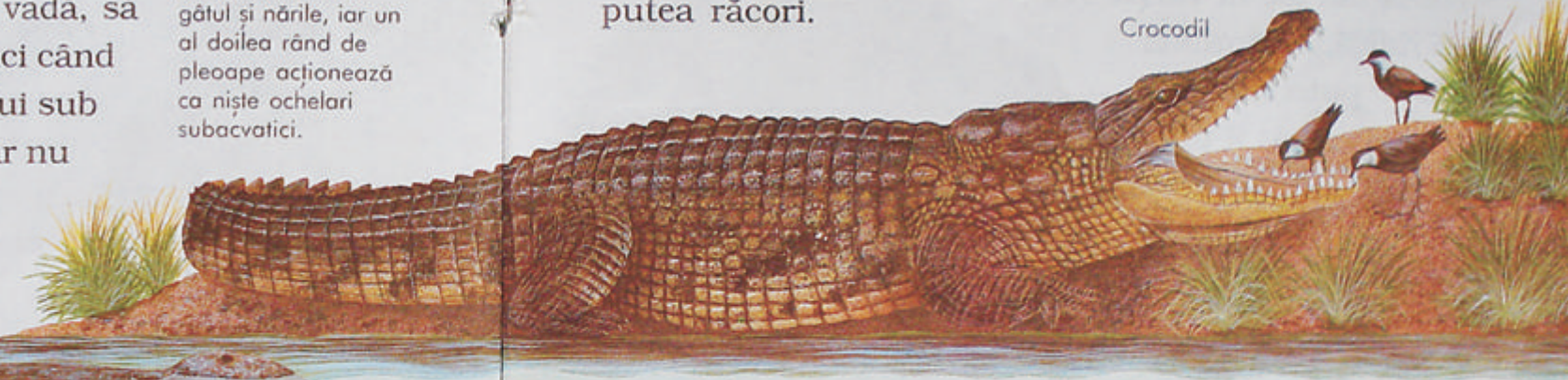

Crocodil

De ce crocodilii mănâncă împreună?

Atunci când un crocodil ucide o pradă, i se alătură la masă vreo 40 de prieteni. Deși s-ar putea să semene cu o luptă, animalele se ajută unul pe altul rupând porții destul de mici cât să poată fi înghițite.

• Știi de ce crocodilii mănâncă pietre? Greutatea acestora îi ajută să se scufunde, astfel ca prada lor să nu-i observe.

Cum se grăbesc șopârlele?

Unele șopârle se pot mișca mult mai repede dacă aleargă numai pe două picioare în loc de patru. Când ceva îl deranjează pe un dragon de apă cu creastă și îl sperie, acestuia îi place să o ia din loc în viteză. Așa că se ridică, se sprijină pe labele puternice din spate și fuge cât îl țin picioarele.

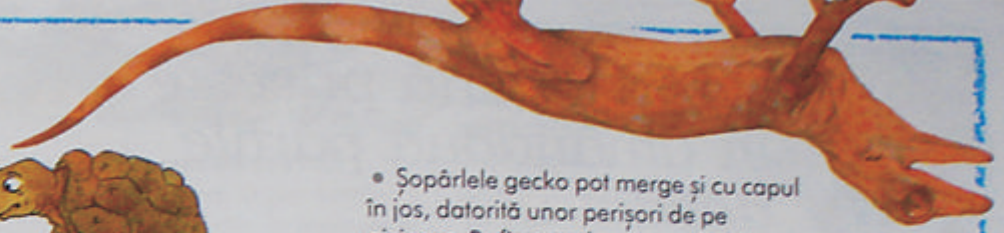

• Șopârlele gecko pot merge și cu capul în jos, datorită unor perișori de pe picioare. Pe fiecare deget au până la 150.000 de peri ca niște cârlige. Se țin bine pe orice suprafață, chiar și pe un panou alunecos de sticlă!

• Broaștele țestoase nu se grăbesc niciodată. Celor mai multe dintre ele le-ar lua trei ore sau mai mult ca să traverseze un teren de fotbal.

Cum înoată crocodilii fără să aibă aripioare?

Crocodilii nu au aripioare înotătoare, ca peștii, dar au o coadă foarte puternică. Mișcând-o dintr-o parte în alta, o folosesc la deplasarea în apă ca pe o vâslă. Crocodilii își strâng picioarele foarte aproape de corp pentru a căpăta o formă cât mai netedă, care le înlesnește înotul. În acest fel alunecă prin apă incredibil de repede.

Cum se mișcă șerpii fără să aibă picioare?

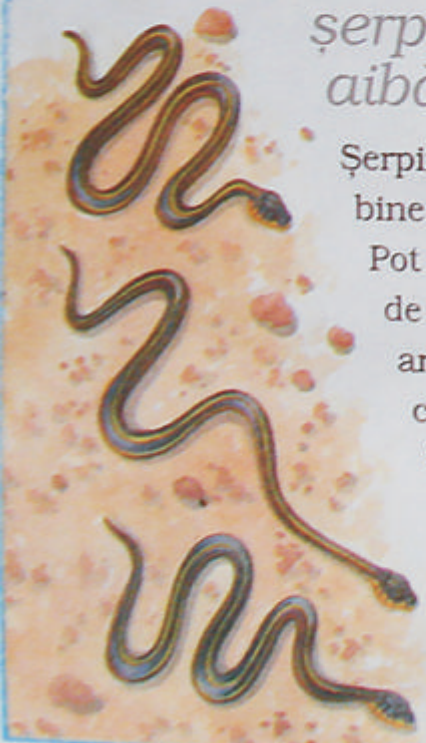

Șerpii se descurcă foarte bine și fără picioare. Pot să înainteze, de exemplu, aruncându-și corpul în zigzag. Sprijinindu-se de pietre, își pot împinge corpul înainte. Mulți șerpi sunt buni înotători, alții se cațără în copaci, unii sapă pe sub pământ, iar alții chiar planează în aer.

426355

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ "G. T. KIRILEANU" NEAMȚ

Care șopârlă privește în amândouă părțile deodată?

Ochii cameleonului se rotesc ca niște turele de tanc și se pot chiar mișca în direcții diferite. Cameleonul își dublează astfel șansele de a descoperi ceva de mâncare; unui fluture îi este foarte greu să se strecoare pe lângă el nevăzut!

De ce își flutură șerpii limba?

Scoțând și retrăgând mereu limba, șarpele adulmecă mirosurile din aer. Limba le poartă într-o zonă sensibilă de pe cerul gurii, care gustă aerul. Aceasta trimite mesaje creierului, spunându-i dacă în apropiere se află un partener, ceva bun de mâncat sau un dușman.

• Aligatorii sunt reptilele cele mai gălăgioase. Nu numai că „vorbesc" unul cu altul, ci și grohăie. În sezonul de împerechere, masculii fac un tărăboi grozav încercând să atragă femelele.

• Când șopârla anolis de peșteră iese la lumină, închide ochii și privește mijit printre solzii pleoapelor de jos. Aceștia îi protejează ochii ca o pereche de ochelari de soare.

Cui îi folosește o gaură în cap?

Dacă ești șopârlă, o gaură în cap este foarte folositoare – pentru că probabil este o ureche! Cele mai multe șopârle au câte o ureche pe fiecare parte a capului. Aceasta este o simplă gaură deschisă spre timpanul dinăuntru. Urechile reptilelor nu ies în afara capului, ca ale noastre. Și urechile șerpilor sunt ascunse în interiorul capului.

• Șerpii cu clopoței și alte vipere-cu-gropițe pot să vâneze într-un întuneric total. Acești șerpi simt căldura corpului unui animal din apropiere și își lovesc prada cu o precizie uimitoare.

De ce se deghizează unele reptile?

Reptilele folosesc camuflajul pentru a se ascunde. Unele se ascund pentru a reuși să prindă ceva mai bun pentru masă. Un vânător ascuns nu poate fi deosebit de mediul înconjurător și nu e observat decât atunci când se aruncă asupra prăzii. Alte reptile se ascund pentru a se proteja. Ele nu vor să devină prânzul altcuiva! Există și reptile care au unele semne distinctive ce le fac să pară mai periculoase decât sunt de fapt.

• Șarpele-de-lapte este complet inofensiv, dar el se apără de dușmani prefăcându-se că e un șarpe periculos. Are pe corp aceleași dungi colorate ca și șarpele-coral, care este otrăvitor. Poți să observi diferența?

Șarpele-coral

Șarpele-de-lapte

• Cameleonii sunt maeștrii camuflajului. Ei își pot schimba culoarea în funcție de mediul înconjurător – sau, aproape!

• Vipera-cu-gene din Costa Rica, America Centrală, are culoarea galbenă strălucitoare. Se ascunde perfect între fructele palmierului auriu.

• Șopârla gecko australiană cu coada în formă de frunză este aproape invizibilă pe trunchiul unui copac. Pielea ei pestriță se potrivește de minune cu scoarța.

• Unele broaște țestoase au carapacea netedă, plană, cu aspectul unei pietre. Ele pot să se ascundă pe fundul râului ca să-și păndească prada.

• Crocodilii pot fi confundați cu niște bușteni care plutesc pe râu – asta doar până când atacă pe neașteptate!

Ce reptilă are un guler înfricoșător?

Dacă sperii o șopârlă gulerată australiană, ea va încerca să-ți întoarcă sperietura. În jurul gâtului are o cută a pielii, pe care o poate desface ca pe o umbrelă și care o face să pară de două ori mai mare. Și când își mai deschide și gura larg, e chiar înfricoșătoare.

• Ține-te la distanță de broasca cu coarne din Statele Unite ale Americii. Ea nu este de fapt o broască, ci o șopârlă, și poate să arunce jeturi de sânge – din ochi! Înfiorător!

• Numele broaștei țestoase-clătită din Africa e bine găsit. Ea este destul de plată ca să se strecoare într-o crăpătură de stâncă. A găsit soluția ingenioasă de a se umfla cu aer, ca nici un dușman să n-o poată trage afară!

Care broască țestoasă împrăștie un miros urât?

Broasca țestoasă puturoasă își merită numele! Când se simte amenințată, răspândește un miros scârbos care-i alungă repede pe dușmani. Și aceștia nu se mai întorc!

• Șopârla cu coada bondoacă are o coadă scurtă, de aceeași formă cu capul. Cât timp nu deschide gura, dușmanii nu pot să-și dea seama dacă șopârla vine sau pleacă!

De ce unii șerpi se prefac morți?

Când apare vreun pericol, unii șerpi se prefac că sunt morți. Șarpele de casă european se întoarce pe spate și stă nemișcat, cu gura deschisă și limba scoasă. Dușmanului probabil că nu-i dă ghes să mănânce un șarpe mort, așa că îl lasă în pace. Șarpele cel deștept „revine apoi la viață“ și se salvează.

Ce broască țestoasă pescuiește cu limba?

Limba broaștei țestoase-aligator are un vârf roz, care se mișcă mereu, ca un vierme. Broasca țestoasă stă pe fundul lacului, cu gura deschisă. Pentru orice pește, „viermele" pare bun de mâncat. Dar dacă peștele se repede cu poftă la el, e înșfăcat la rândul lui de broasca țestoasă.

• Cele mai multe șopârle mici sunt carnivore. Ele mănâncă numai insecte sau animale mici. Dar anolisul verde vrea să fie sigur că își ia porția de vitamine și mănâncă și fructe.

• Cei care trăiesc în țările calde sunt adesea încântați să-și împartă locuința cu șopârlele, care mănâncă o mulțime de insecte supărătoare.

• Un piton ar putea supraviețui cu o singură masă pe an – cu condiția să fie de mărimea unei zebre.

Care șarpe are o îmbrățișare mortală?

Șerpii boa constrictor și pitonii nu-și otrăvesc prada, ci o strâng puternic până când o sufocă. Îmbrățișarea lor mortală poate ucide o capră, un porc sau un cerb în mai puțin de un minut.

Cui îi place mâncarea cu țepi?

La fel ca multe șopârle mari, iguana terestră din Insulele Galapagos este vegetariană. Nimic nu-i place mai mult la masă decât un cactus și poate să mestece ghimpii fără să simtă nici o înțepătură.

Care reptilă rămâne în ou?

Puii de șarpe nu se grăbesc să iasă din ou. După ce sparge coaja, puiul scoate capul afară și privește în jur. Poate hotărî să mai rămână înăuntru, la loc sigur, încă o zi sau două, înainte de a se târî afară în cercetare.

• Puii de reptile au un dinte special cu care sparg oul pentru a ieși afară. După ce și-a atins scopul, acest dinte cade.

Care reptilă depune cele mai multe ouă?

Broasca țestoasă verde depune mai mult de 1 000 de ouă într-un sezon, în niște gropi pe care le sapă pe plajă. Așa poate fi sigură că măcar câțiva dintre pui vor supraviețui. Pescăruși, crabi, șobolani, vulpi și pești – cu toții se înfruptă din micuțele broscuțe. Numai o broască țestoasă din 1 000 ajunge la maturitate.

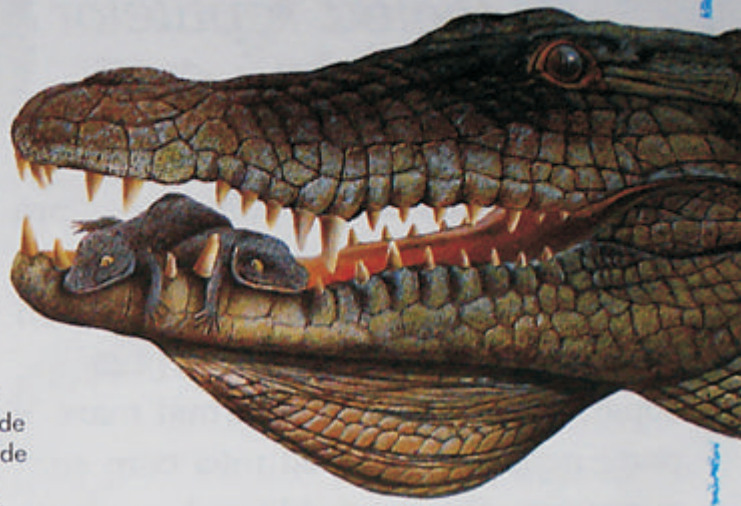

• Mascul sau femelă? Sexul puilor de crocodili, de broaște țestoase marine și de uscat este decis adesea de temperatura la care au stat ouăle înainte de a ieși puii.

Care reptilă este cea mai grijulie mamă?

Cele mai multe reptile nu se îngrijesc de ouăle sau de puii lor. Însă mamele-crocodil sunt altfel. Ele își păzesc cuiburile de păsările flămânde și de alte animale, își ajută puii să iasă din ou și îi duc până la apă ținându-i în gură.

Pielea reptilelor seamănă cu a noastră?

Pielea unei reptile este aspră și cornoasă, semănând mai degrabă cu unghiile decât cu pielea noastră. La șerpi și șopârle, pielea este în cea mai mare parte acoperită cu solzi mici care se suprapun. Dar crocodilii și broaștele țestoase au o piele și mai rezistentă, cu plăci dure în loc de solzi.

• Pielea solzoasă a unei reptile reține apa în corp și animalul nu se deshidratează. Pentru reptilele care trăiesc în deșert acest lucru este foarte important.

• Șerpii nu sunt lipicioși. Sunt uscați, reci și plăcuți la atingere.

• Pielea veche a unui șarpe începe să se crape în dreptul gurii. Șarpele scapă de ea ieșind cu capul înainte și întorcând-o în același timp pe dos. Pielea se desprinde deseori într-o singură bucată, păstrând perfect forma șarpelui.

De ce își leapădă șerpii pielea?

La fel ca și hainele noastre vechi, pielea unui șarpe se uzează și trebuie înlocuită – uneori cu una mai mare. Așa că, de trei până la șapte ori pe an, vechea piele crapă și se desprinde și – fără întârziere – de dedesubt apare o piele nou-nouță.

• Când este în pericol, șopârla-tatu se transformă într-o minge blindată. Ea se răsucește pe spate, își prinde coada cu gura și își protejează pântecele moale cu o platoșă de solzi și țepi.

De ce au unele șopârle coarne și țepi?

Coarnele și țepii sunt mijloace foarte bune de apărare pentru un animal. Ca o armură solidă, ele îi dau șopârlei un aer fioros – și umplu de înțepături gura oricărui animal care încearcă să o atace.

De ce au reptilele nevoie de ajutorul nostru?

Multe reptile sunt în pericol de a dispărea pentru totdeauna. În trecut, unele reptile au dispărut în cursul unui proces lent, natural, care se numește evoluție. Dar acesta durează mii sau milioane de ani. Reptilele de azi dispar mult mai repede pentru că oamenii le vânează sau distrug locurile în care ele trăiesc.

• Poți vedea aligatori americani în Parcul Național Everglades din Statele Unite ale Americii. Cu doar 20 de ani în urmă aceste animale aproape dispăruseră, dar – mulțumită unor legi severe – acum sunt în număr foarte mare.

• Broasca țestoasă marină numită caret este în pericol de dispariție. Turiștii invadează plajele pe care ea se reproduce, iar în mare mii de broaște se încurcă în năvoadele pescarilor și se înecă.

• Din nefericire, pieile frumoase ale multor reptile se folosesc încă pentru confecționarea unor articole de marochinărie – portofele, curele, pantofi și genți.

• Multe reptile amenințate cu dispariția sunt protejate astăzi în grădini zoologice. Cu timpul, puietului i se poate da drumul în sălbăticie.

• În trecut, atât de multe broaște țestoase de uscat și alte reptile au fost prinse pentru a fi vândute ca animale de companie, încât au devenit rare. Astăzi există legi care opresc colecționarea și vinderea animalelor sălbatice.